

Udskriftsdato: 19. december 2025

KEN nr 10477 af 20/12/2016 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse 97-16 om egenbetaling - midlertidigt botilbud - integreret del af botilbuddet

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 2016-2126-01628

Ankestyrelsens principafgørelse 97-16 om egenbetaling - midlertidigt botilbud - integreret del af botilbuddet

Kommunen fastsætter egenbetalingen for de borgere, som har fået bevilget et ophold på midlertidigt botilbud efter serviceloven.

Kommunen kan opkræve egenbetaling både for husleje, el og varme og for udgifter, som er en integreret del af botilbuddet.

Kommunen skal over for borgeren præcisere, hvilke ydelser som indgår i egenbetalingen. Det gælder både i forhold til husleje, el og varme og for ydelser, som er en integreret del af botilbuddet.

I et botilbud, hvor der er tilknyttet fast personale og servicearealer, kan udgifter til fx kost og tøjvask være en integreret del af botilbuddet. Disse ydelser er en naturlig del af botilbuddet. Fastsættelsen af betalingen for ydelser, som er en integreret del af opholdet i en midlertidig boform efter serviceloven, skal ske på grundlag af de faktiske udgifter.

Andre ydelser kan ikke betragtes som integreret ydelser i et botilbud, idet boligdelen og servicedelen er adskilt i lovgivningen. Det betyder, at borgeren kan fravælge udgifter, som ikke er knyttet til de nævnte ydelser, fx ture med botilbuddets bus.

Kommunen kan vælge, at borgere der bor på et midlertidigt botilbud skal betale for kost, tøjvask m.v. Disse ydelser kan indgå i en servicepakke, som borgeren skal betale for under opholdet på det midlertidige botilbud. Det gælder også selvom borgeren fx fravælger et eller flere måltider i botilbuddet, eller ikke vil anvende botilbuddets vaskeordning.

Anden hjælp efter serviceloven kan ikke indgå i egenbetalingen

Ydelser, som er bevilget individuelt til borgeren, som følge af dennes funktionsnedsættelse, kan ikke indgå i egenbetalingen for botilbuddet

Personlig hjælp og pleje eller socialpædagogisk støtte, som er bevilget til borgeren på grund af dennes funktionsnedsættelse, er ikke en integreret del af botilbuddet.

Når borgeren deltager i madlavning og vask i botilbuddet som led i en socialpædagogisk hand-leplan, er dette ikke en integreret del af botilbuddet. Udgifter hertil kan derfor ikke medregnes ved fastsættelsen af egenbetalingen.

Kommunen må ikke tjene på egenbetalingen

Kommunen må ikke fastsætte borgerens egenbetaling så højt, at den overstiger det beløb, som kommunen betaler til botilbuddet. Kommunen må ikke tjene på de serviceydelser, som kommunen er forpligtet til at levere efter serviceloven.

Egenbetalingen må ikke overstige huslejen i sammenlignelige lejeboliger

Kommunen skal sikre, at der er rimelighed og proportionalitet i forholdet mellem den tilbudte bolig og den fastsatte egenbetaling. Borgeren skal derfor ikke betale mere for at bo i botilbuddet end borgere i sammenlignelige lejeboliger, hvor der er mulighed for at ansøge om boligstøtte. Boligstøtten beregnes på baggrund af borgerens indtægt.

Kommunen skal sikre, at borgeren har midler til personlige fornødenheder, når egenbetalingen skal fastsættes

Ved beregning af egenbetalingen efter serviceloven skal kommunen tage højde for, at borgeren skal have et beløb tilbage til personlige fornødenheder. Dette gælder også selvom borgeren har en indkomst. Hvis borgeren ikke har midler til personlige fornødenheder, skal kommunen nedsætte borgerens egenbetaling

Kommunen skal vurdere, om borgeren har et nødvendigt behov for at spare op herunder til fremtidig bolig

Egenbetalingen kan, som led i en efterbehandling, fastsættes sådan, at beboeren får mulighed for en opsparing. Kommunen kan endvidere i særlige tilfælde dispensere for egenbetalingen i kortere tid. Et særligt tilfælde kan være, at borgeren har behov for opsparing til fremtidig bolig. Grunden hertil er, at formålet med bevillingen af midlertidig bolig er, at borgeren på længere sigt skal flytte til en mere egnet bolig.

De konkrete sager

I den ene sag vurderede Ankestyrelsen, at kommunen ikke havde præciseret hvilke konkrete ydelser, som borgeren skulle betale for via egenbetaling. Kommunen skulle derfor behandle sagen igen og tage stilling til, hvilke ydelser borgeren modtager på det midlertidige botilbud.

I den anden sag vurderede Ankestyrelsen, at kommunen ikke havde godtgjort, at husleje, el og varme, som borgeren betalte for i sit botilbud, svarede til en almindelig boligudgift til en lejebolig. Kommunen skulle derfor indhente oplysninger om boligudgifter til en lejebolig, som er sammenlignelig i størrelse og beliggenhed med borgerens botilbud.

1. Baggrund for at behandle sagerne principielt

Vi har antaget sagerne med henblik på at give retningslinjer for udmålingen af den egenbetaling, som borgeren ved ophold i midlertidige botilbud skal betale.

2. Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om social service - lovebekendtgørelse nr. 1270 af 24. oktober 2016 - §§ 107 og 163.

Bekendtgørelse nr. 1387 af 12. december 2006 §§ 1-3 om betaling for botilbud m.v. efter servicelovens kapitel 20 samt om flytteret i forbindelse med botilbud efter § 108.

Lov om social service § 107, stk.1, fastslår, at kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold i boformer til

Praksis

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasserede:

Praksis er indarbejdet i indeværende principafgørelse.

C-18-02

Det skulle fremgå hvilke serviceydelser en fast standard takst var betaling for i et midlertidigt botilbud.

Gældende:

C-35-08

En ansøger skulle selv betale et beløb for midlertidigt ophold i et kommunalt botilbud.

Ankestyrelsen fandt, at der var grundlag for at fravige udgangspunktet om, at der ved midlertidigt ophold i et kommunalt botilbud ikke skulle betales for opholdet.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at en person, der boede hos sine forældre ikke havde så store udgifter til kost og logi, som en person, der havde egen lejlighed eller hus, og at bolig hos forældre derfor kunne være en undtagelse fra hovedreglen om, at der ikke skulle betales for et midlertidigt botilbud.

Ankestyrelsen lagde videre vægt på, at ansøger havde haft mulighed for at opfylde sine hidtidige forpligtelser og herudover havde et rimeligt beløb til personlige fornødenheder.

81-12

Kommunen kunne opkræve egenbetaling for en borgers døgnophold på behandlingsinstitution, uanset at borgeren havde bevaret sin egen bolig.

Kommunen havde foretaget en individuel vurdering af borgerens økonomiske forhold, herunder udgifterne til at opretholde egen bolig, og taget hensyn til, at borgeren skulle have et rimeligt beløb til personlige fornødenheder og til at opfylde sine forpligtelser.

Ankestyrelsen vurderede, at skønnet lå inden for lovens rammer og derfor ikke kunne tilsidesættes.

4. De konkrete afgørelser

Sag 1: J.nr. 2016-2126-01628

Ankestyrelsen har på møde truffet afgørelse i din sag om klage over A Kommunes afgørelse truffet den 19. november 2015

Resultatet er

- Kommunen skal behandle din sag igen.

Det betyder, at vi hjemviser sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen. Du skal være opmærksom på, at en ny behandling godt kan føre til det samme resultat i din sag.

Kommunen skal, inden den træffer en ny afgørelse, foretage en ny beregning af din egenbetaling til ophold i botilbud. Kommunen skal opgøre og konkretisere hvilke ydelser, som du selv skal betale for. Kommunen skal tage udgangspunkt i de retningslinjer, som er anført i afgørelsen.

Kommunen vil kontakte dig.

Der var enighed på mødet.

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen ikke har konkretiseret, hvilke ydelser, som du betaler for under dit ophold i botilbud.

Du er bevilget et midlertidigt botilbud, og kommunen træffer afgørelse om den egenbetaling, som du skal betale for at bo på botilbuddet.

Vi lægger vægt på, at kommunen har udregnet din egenbetaling ved at tage din indkomst og herefter fratrække dine løbende udgifter samt et beløb til personlige fornødenheder. Restbeløbet har kommunen truffet afgørelse om, at du skal betale i egenbetaling.

Kommunen har derfor ikke konkretiseret hvilke ydelser, som du betaler for via egenbetalingen.

Hvad skal kommunen

Kommunen skal følge de retningslinjer, som er anført i denne afgørelse i forhold til fastsættelse af betalingen for ophold på det midlertidige botilbud.

Kommunen kan kræve betaling for ydelser som er en integreret del af botilbuddet som fx kost og tøjvask.

Kommunen skal præcisere, hvilke ydelser som indgår i egenbetalingen, som du betaler for at bo på dit botilbud.

Kommunen skal herefter vurdere, om du er berettiget til at få nedsat din egenbetaling, hvis det er nødvendigt for at du kan have et beløb til personlige fornødenheder.

Kommunen må ikke tjene på egenbetalingen

Kommunen må ikke fastsætte en egenbetaling, der overgår det beløb som kommunen betaler i takst til botilbuddet. Det skyldes, at der ikke er hjemmel i serviceloven eller øvrig lovgivning til at kommunen tjener på de serviceydelser, som kommunen leverer efter serviceloven.

Maximum for huslejen/egenbetalingen

Vi finder, at du ikke skal betale mere, end hvad der er normal husleje i sammenlignelige lejeboliger minus boligstøtte. Beboere i botilbud skal ikke betale mere i samlet boligydelse, end andre borgere uden funktionsnedsættelse i tilsvarende lejligheder, som har mulighed for at søge om boligstøtte.

Det betyder også, at kommunen ikke kan fastsætte egenbetalingen, så du automatisk skal betale hele din indkomst i egenbetaling undtaget dine faste udgifter og et beløb til personlige fornødenheder.

Præcisering af ydelserne som indgår i egenbetalingen

Kommunen skal i forbindelse med fastsættelse af egenbetalingen præcisere hvilke ydelser, som indgår i egenbetalingen.

Ydelser som er en integreret del af botilbuddet

Kommunen fastsætter betaling for opholdet i botilbuddet, herunder el og varme.

Kommunen fastsætter endvidere betaling for kost og vask, som er en integreret del af opholdet efter lov om sociale service. Det vil sige ydelser, som ikke er til selve botilbuddet (herunder husleje, varme og el), men ydelser, som tilbydes ved siden af.

Ydelser som bevilges som følge af nedsat funktionsevne

Ydelser som er bevilget individuelt til borgeren som følge af dennes funktionsnedsættelse, fx hjemmehjælp eller socialpædagogisk støtte, er ikke en integreret del af botilbuddet og kan ikke indgå i egenbetalingen.

Disse ydelser kan kommunen alene opkræve betaling for, hvis der er hjemmel hertil andetsteds, fx efter bekendtgørelse om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter servicelovens §§ 79, 83 og 84.

Du skal have et beløb til personlige fornødenheder

Vi vurderer, at mens du bor i midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107, skal du have et beløb tilovers til personlige fornødenheder. Kommunen skal sikre sig dette, når din egenbetaling for ophold i midlertidigt botilbud bliver beregnet.

Kommunen skal præcisere, hvilke ydelser som du modtager i dit botilbud, og at det kun er disse, som du skal betale for.

Sag 2:J.nr. 2015-2126-23751

Ankestyrelsen har på møde behandlet din klage over A Kommunes afgørelser af 13. februar 2015 og 22. maj 2015 om udmåling af egenbetaling ved ophold i midlertidig botilbud.

Resultatet er:

- Kommunen skal behandle sagen igen.

Kommunen skal, inden den træffer en ny afgørelse, foretage en ny beregning af din egenbetaling til ophold i botilbud. Kommunen skal fastsætte din egenbetaling således, at du ikke skal betale mere for at bo i botilbuddet end borgere i sammenlignelige lejeboliger, hvor der er mulighed for at ansøge om boligstøtte.

Kommunen vil kontakte dig.

Der var enighed på mødet.

Begrundelsen for afgørelsen

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen ikke har godtgjort, at husleje, el og varme, som du skal betale for dit botilbud, svarer til en almindelig boligudgift til en almen lejebolig.

Vi vurderer endvidere, at kommunen ikke har godtgjort, at der er rimelighed og proportionalitet i forholdet mellem den tilbudte bolig og den fastsatte husleje.

Vi lægger vægt på, at den tilbudte bolig er et værelse på 10 m², og at din månedlige husleje på botilbuddet er på 7.828 kr. (inkl. el, vand og varme).

Vi lægger også vægt på, at kommunen i en tidligere afgørelse fastsatte huslejen til skønsmæssigt 3.000 kr. om måned ved at sammenligne med to midlertidige botilbud i kommunen.

Vi finder på baggrund af ovenstående, at kommunen ikke har godtgjort, at den egenbetaling der er fastsat, er i overensstemmelse med gældende regler på området.

Det er vores vurdering, at kommunen ikke kan opkræve højere husleje i midlertidige botilbud efter serviceloven, end hvad der er normal husleje for tilsvarende lejeboliger minus en eventuel boligstøtte.

Det er for at sikre, at borgere i botilbud ikke har flere boligudgifter, end hvad borgere uden funktionsnedsættelse normalt har af udgifter i en lejebolig af samme størrelse og beliggenhed som botilbuddet.

Vi er opmærksomme på, at kommunen har en praksis, hvorefter at beboere skal betale de faktiske udgifter ved botilbuddet.

Vi skal i den forbindelse henvise til, at det fremgår af servicelovens § 163, stk. 3, at betaling og nedsættelse af betalingen sker med et beløb, der opgøres så vidt muligt efter lignende regler som i lov om individuel boligstøtte. Vi finder, at principperne ved bestemmelsen skal anvendes ved fastsættelsen af egenbetalingen ved midlertidigt botilbud. Kommunen kan derfor som maksimum opkræve boligudgifter

som svarer til boligudgifter ved en sammenlignelig lejebolig, hvor der er mulighed for at modtage boligstøtte. Kommunen skal herefter på baggrund af borgerens indtægt vurdere om egenbetalingen skal nedsættes.

Vi henviser endvidere til, at det ikke har været meningen med reglerne om midlertidige botilbud, at beboere i disse botilbud skulle have flere boligudgifter end andre borgere i tilsvarende lejligheder, hvor der er mulighed for at ansøge om boligstøtte.

Kommunen kan ved fastsættelsen af husleje godt tage hensyn til, at du har adgang til fællesarealer. Kommunen kan dog ikke medregne udgifter til kontor til personale, da dette er servicearealer, som du ikke skal betale for.

Egenbetaling til kost

Vi finder, at vi ikke har grundlag for at tilsidesætte kommunens beregning af egenbetaling til kost.

Kommunen har mulighed for at medregne ydelser, som er en integreret del af botilbuddet i egenbetalingen herunder kost.

Kommunen kan derfor træffe afgørelse om, at der skal kræves egenbetaling for kost, også selvom at borgeren ikke eller kun delvis anvender madordningen på botilbuddet.

Vi har lagt til grund, at egenbetalingen på 2.500 kr. til kost svarer til de faktiske omkostninger der er i forbindelse med madlavningen.

Kommunen har herudover nedsat din egenbetaling til kost i det omfang, at du spiser på STU Uddannelsescenter.

Hvad skal kommunen?

Kommunen skal indhente oplysninger, der kan godtgøre, hvad der er normal husleje for tilsvarende lejeboliger minus en eventuel boligstøtte. Dette beløb er maksimum for hvilken egenbetaling, som du kan opkræves for dit ophold i botilbuddet.

Ved fastsættelse af boligudgiften skal kommunen tage hensyn til, at der er mulighed for at modtage boligstøtte i sammenlignelige lejeboliger. Kommunen skal herefter vurdere, om du er berettiget til nedsættelse af din egenbetaling, hvis dette er nødvendigt for at du kan have et beløb til personlige fornødenheder. Kommunen skal herudover tage stilling til, om du har et konkret behov for, at der dispenseres for egenbetalingen.

Om yderligere nedsættelsen af egenbetalingen

Din advokat har klaget over, at du ikke har mulighed for at spare op med den egenbetaling, som du skal erlægge til kommunen for at bo i botilbuddet.

Kommunen har henvist til 750 kr., som kommune har nedsat din egenbetaling med. Kommunen har dog også oplyst, at dette beløb skal indgå i dit rådighedsbeløb til at betale for kost, som du har fravalgt på botilbuddet.

Kommunen skal ud fra en konkret og individuel vurdering af dine forhold begrunde, om der kan dispenseres for betalingen i kortere tid som led i en eventuel efterbehandling, eller fordi du har behov for hjælp i form af opsparing til en ny bolig efter dit ophold på det midlertidige botilbud.